

Voortgangs- rapportage

Kickstart Westerkwartier

Versie december 2022



Inleiding

Inleiding

Met het programma Kickstart werken we aan de ambitie om de kansengelijkheid van kinderen en jongeren in het Westerkwartier te vergroten. KICK staat voor Kansrijk, Inclusief, Creatief en Krachtig. Met het Regionaal Arrangement van de Provincie Groningen kunnen we dit vormgeven. We richten ons op verbinden van wat al bestaat en beogen hiermee een versnelling en verdieping te bereiken. We richten ons op:

- ◆ bestrijding en preventie van armoede/schulden, mede door te richten op werk en inkomen (talentontwikkeling);
- ◆ op meer gezonde levensjaren (zowel psychische als fysieke gezondheid) en
- ◆ op ontwikkeling/educatie.

In het programma werken we aan deze ambitie en doelen via 3 themalijnen:

1. Kickstart in jouw buurt (JOGG, 0 tot 23 jaar, met daarin focusgroep 16 tot 23 jaar)
2. Kickstart op school (Tijd voor Toekomst, 4 tot 12 jaar)
3. Kickstart voor de Kleintjes (Geboorte zorgketen/Kansrijke Start, -9 maanden tot 4 jaar)



De start

Door Corona is de start van het programma iets vertraagd. Werving en selectie van een programmaleider, coalitieondersteuner en kwartiermaker/regisseur voor het programma ging daardoor minder snel en voortvarend dan verwacht.

Per 1 december 2021 is de programmaleider/coalitieondersteuner gestart, per 10 januari 2022 de kwartiermaker/regisseur.

We zijn gestart met een inwerk- en oriëntatieperiode (Q1-2022), waarin we gesprekken hebben gevoerd met:

Intern:

- ◆ beleidsadviseurs Sociaal Domein (sport, cultuur, lokaal preventieakkoord, voedselakkoord, publieke gezondheid, jeugd)
- ◆ kopgroep NPO
- ◆ team innovatie en onderzoek

Extern:

- ◆ JOGG (Klaas-Jan Ritzema, Mirjam Herder)
- ◆ bestuurders Quadraten, Lauwers en Eems, Primenius en Noorderbasis
- ◆ Huis voor de Sport (Simone Smuling)
- ◆ Hanze Hogeschool (Sanne Visser en Remo Mombarg)
- ◆ Provinciaal Team Tijd voor Toekomst (Daan Bultje, Danielle Bekkering en maandelijks kwartiermakers overleg)
- ◆ Angela Schulingkamp en Maurice van Dijk (projectleider en coalitieondersteuner Tijd voor Toekomst Oldambt)
- ◆ NPO-verbinders (de Schans)
- ◆ CMO-Stamm (doelenboom en monitoring: Marja Janssens, Simone Barends)
- ◆ GGD (Tessa van Leeuwen en Marlies Versprille)
- ◆ Team:Fit (Yvonne de Haan)
- ◆ Alfa College (Jasper van Buiten)



Wat hebben we gedaan en bereikt (1 januari 2022 tot 1 december 2022)

In het programma werken we langs 3 themalijnen:

1. Kickstart in jouw buurt (JOGG, 0-23 jaar)
2. Kickstart op school (Tijd voor Toekomst, 4 tot 12 jaar)
3. Kickstart voor de kleintjes (Geboorte zorgketen, -9 maanden tot 4 jaar).

Per themalijn beschrijven we wat we gedaan hebben ter uitvoering van het programma Kickstart.

Het gaat hierbij over de periode van 1 januari 2022 tot 1 december 2022. Het programma zouden we starten in 2021. In 2021 is met name gewerkt aan de bemensing van de functies in het programma Kickstart (werving en selectie).

1. **Kickstart in jouw buurt (JOGG 0-23 jaar)**

De gemeente Westerkwartier is sinds 2021 JOGG-gemeente. We zijn aan de slag gegaan met het opstellen van een Plan van aanpak. De doelgroep hebben we betrokken middels een NJR-traject. JOGG is gericht op de doel-

groep 0-23 jaar, waarbij wij extra focus hebben aangebracht op de leeftijdsgroep 16-23 jaar.

Het JOGG-regisseurschap hebben we gesplitst in een kopgroep: 1 JOGG-regisseur (tevens regisseur/kwartiermaker Kickstart, focus op leefomgeving School), voor 10 uren per week, 3 uren per week is belegd bij een leefbaarheidsadviseur in dienst van de gemeente Westerkwartier (focus op leefomgeving Buurt), 3 uren per week belegd bij een buurtsportcoach van Sociaal Werk de Schans (focus op leefomgeving Sport). De twee laatstgenoemde regisseurs hebben we zo gekozen, omdat dit een logische verbinding is met hun dagelijkse werkzaamheden en de opgaven waarmee zij zich bezighouden. De JOGG-regisseur met focus op leefomgeving School is tevens kwartiermaker Tijd voor Toekomst, voor ons eveneens een logische verbinding.



Er is een uitvoeringsplan opgesteld en gekeken naar de structuur van de organisatie, qua kopgroep, klankbordgroep en werkgroepen gerelateerd aan de leefomgevingen.

De kopgroep komt driewekelijks samen, de klankbordgroep en werkgroepen minder frequent. Vanuit het JOGG-model ligt de focus in 1e instantie op de leefomgevingen Buurt, Sport en School. In de omgeving Buurt maken we de koppeling met buurtinitiatieven waar de leefbaarheidsadviseur bij betrokken is. De buurtsportcoach pakt de rol vanuit de leefomgeving Sport en op leefomgeving School focust de JOGG-regisseur zich met name op. De gezonde school aanpak is daarin een belangrijk gespreksonderwerp.

Het bleek een moeizaam proces om jongeren uit die doelgroep te betrekken en dat is het nog steeds; dit vergt een lange adem. Vanuit de omgeving School wordt contact gelegd met de leerlingraden die veelal aanwezig zijn. Via de jongerenwerkers van de Schans wordt getracht om de jongeren ook in beeld te krijgen en die te betrekken bij het JOGG uitvoeringsplan met de opgenomen doelstellingen. We hebben in deze periode vooral gewerkt aan het neerzetten van de structuur en het leggen van de juiste contacten. Daarbij derhalve nadrukkelijk aandacht voor het betrekken en verbinden van jongeren in de leeftijdsgroep 16-23 jaar (focusgroep). Deze groep gaat zowel naar onderwijsinstellingen in als buiten de gemeente Westerkwartier, zodat daar een flinke uitdaging ligt.



2. Kickstart op school (Tijd voor Toekomst, 4-12 jaar)

In de gemeente Westerkwartier zijn 40 scholen voor primair onderwijs gevestigd, verdeeld over 4 schoolbesturen:

Quadraten: 33 scholen

Noorderbasis (school met de bijbel) 4 scholen

Lauwers en Eems: 2 scholen

Primenius : 1 school

Oorspronkelijk doel binnen het programma om minimaal 11 scholen aan te sluiten op Tijd voor Toekomst. Vraagstuk was hoe we tot de juiste selectie komen van scholen, om maximaal effect voor het bereiken van onze ambitie. Enthousiasme en commitment bij scholen is van belang, maar effectmaximalisatie is dat eveneens. Daarnaast kan een criterium zijn om scholen in dorpen te selecteren, waarbij voorzieningen minder aanwezig zijn. Hierdoor is het aanbod voor kinderen op het vlak van bijvoorbeeld sport en cultuur dichtbij deze kinderen beperkt. Dit zorgt voor kansenongelijkheid ten opzichte van kinderen die opgroeien in de buurt van dergelijke voorzieningen. Dat is eveneens van invloed op de leefbaarheid van het dorp en beperkt de mogelijkheden van kinderen om deel te nemen aan dergelijke activiteiten.

Met deze afwegingen, waarbij we op voorhand geen keuzes hebben gemaakt, zijn we open de gesprekken met de schoolbesturen ingegaan. We wilden scholen/schoolbesturen de ruimte geven voor eigen input hierin. Tevens zoeken we aansluiting bij wat er in het kader van NPO al door scholen/schoolbesturen wordt ondernomen; we benaderen dat vanuit Kickstart steeds als een voorloper op Tijd voor Toekomst.

Uit de gesprekken met besturen kwam naar voren dat de diverse criteria herkenbaar zijn. Tevens kwam de vraag naar voren of het enkelvoudig gaat om 11 scholen, of dat bv een combinatie van scholen mogelijk is. Voorts wenst men graag kinderopvang te betrekken. Dit heeft nadrukkelijk te maken met de beweging bij ons grootste schoolbestuur Quadraten om te komen tot IKC-vorming.

We hebben vervolgens gesprekken gevoerd met enkele directeuren van individuele scholen die onder Quadraten vallen. Daaruit blijkt dat er binnen de groep van 33 scholen al meerdere subgroepen/coalities bestaan, waarin meerdere scholen al nauw met elkaar samenwerken.



Bij 't Sterrepad in Nuis (schoolbestuur Prime-nius) werkt men nauw samen met het me-disch kinderdagverblijf.

Uit onze oriëntatie blijkt dat er meerdere scholen zijn die nauw samenwerken.
Quadraten coalities/IKC's

1. Leek e.o: 7 scholen en 2 kinderopvangen
2. In het dorp Grootegast: 4 kleine scholen
3. De Wilp: school heeft interesse getoond en wil graag intern kijken met welke scholen (plus kinderopvang) samengewerkt kan worden.

Insteek is om per coalitie tot 1 plan te komen en door slim te combineren en te organiseren tot een groter bereik (meer scholen en kin-deropvanglocaties en daardoor meer leerlin-gen) te komen.

Bij Noorderbasis geldt dat we met 1 direc-teur hebben gesproken die erg enthousiast is, en een combinatie voorziet met een andere school die eveneens onder Noorderbasis valt.

Naast de gemeentelijke co-financiering, zoals opgenomen in het programmaplan zijn er meerdere (aanvullende) financieringsbron-nen, waardoor we het bereik kunnen vergro-

ten:

Middag-Humsterland (2 scholen Lauwers en Eems): NPG-middelen gereserveerd.

Primenius (1 school in Nuis): GKA-subsidie ontvangen.

NPO: in het gemeentelijk NPO-plan hebben we een bedrag van € 50.000,00 gereserveerd om een extra school Tijd voor Toekomst te kunnen bieden.

Overigens brengen schoolbesturen en di-recteuren in de gesprekken naar voren dat geld niet zozeer het probleem is, maar juist menskracht. Men is blij als de schoolroos-ters rond zijn en er elke dag een leerkracht voor de groep staat. Vervanging bij ziekte is moeizaam rond te krijgen door de krapte op de arbeidsmarkt. Een financiële bijdrage om in de school iemand vrij te maken om de rol van schoolcoördinator op zich te nemen is niet wat scholen verleidt of prikkelt om met Tijd voor Toekomst aan de slag te gaan. Wat opvalt in de gesprekken is dat scholen zelf al veel doen buiten het verplichte curriculum. Dat wij vanuit Kickstart daar een plus op kunnen zetten/faciliteren om dat verder te brengen, dat is waar scholen wel op aanslaan. Dan komt ook aan de orde dat er nog zeker thema's zijn, die bij de school/scholen op het verlanglijstje staan.

Door het combineren van scholen en door het aanboren van extra financiële middelen, hopen we het bereik te vergroten naar circa 20 scholen. Mogelijk knelpunt vormt de begeleiding vanuit het provinciaal programma, van waaruit innovatiebegeleiders geleverd worden. Bij de inzet van innovatiebegeleiders is doorgaans het uitgangspunt dat een innovatiebegeleider 2 of 3 scholen begeleidt. Ook hier geldt dat we door slim te combineren (per coalitie van scholen/kinderopvang 1 gezamenlijk plan opstellen, in samenhang met 1 innovatiebegeleider) dit proberen op te lossen.

Vanaf september 2022 zijn vervolgsessies gestart om met elkaar te onderzoeken of we de enthousiaste intenties kunnen ontwikkelen naar concrete plannen. Inmiddels is een start gemaakt met het opstellen van plannen in gebied Leek (7 basisscholen en 2 organisaties voor kinderopvang), waarbij betrokken partijen de intentie hebben om hierin gezamenlijk op te trekken. Eveneens heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden met de twee basisscholen in Middag-Humsterland, die eveneens samen willen optrekken en tot 1 gezamenlijk plan voor Tijd voor Toekomst willen komen.

3. Kickstart voor de kleintjes (Geboortezorgketen, - 9 maanden tot 4 jaar

De programmaleider Kickstart is betrokken geraakt bij de voorbereidingsgroep voor de provinciebrede NPG-aanvraag voor Kansrijke Start. Westerkwartier is de enige gemeente in de provincie Groningen waar nog niet een coalitie op het vlak van de geboortezorg aanwezig is. Binnen de gemeente zijn we in gesprek gegaan met in eerste instantie de GGD. De GGD is in het Westerkwartier via de jeugdgezondheidsverpleegkundigen aan de slag gegaan om contacten met verloskundigenpraktijken en kraamhulporganisaties aan te halen. Begin juli hebben we een gesprek gearrangeerd, waarbij 1 verloskundige(npraktijk) en 1 vertegenwoordiger van een kraamhulporganisatie aanwezig was. Uitkomst van dit gesprek was dat de behoefte aan (inten-

sivering van) samenwerking in de geboortezorgketen in het Westerkwartier groot was, en de aanwezigen daar voor de gemeente een faciliterende rol zien. We beogen om te komen tot een coalitie. Een bijeenkomst met zoveel mogelijk spelers in de markt (diverse geboortezorgprofessionals) heeft plaatsgevonden medio oktober 2022. Daar is onder meer het Zorgpad Vroegsignalering Zwangeren gepresenteerd en toegelicht. Bij de deelnemers leeft de wens om te komen tot een lokale coalitie. ZorgAdvies Groningen hebben wij benaderd om in 2023 tot een plan van aanpak te komen, die moet resulteren in de lokale coalitie Kansrijke Start.

Tevens zijn we gaan verkennen op de inzet van de methodiek Nu Niet Zwanger (GGD) in de gemeente Westerkwartier. Een collegevoorstel om in te zetten op een tweejarige pilot Nu Niet Zwanger in de jaren 2023/2024 gaat in december voorgelegd worden aan ons college. Daarbij zullen middelen vanuit het Rijk ingezet worden (Kansrijke Start) en pilotgeld vanuit de themalijn Kickstart voor de Kleintjes. We willen daarbij de pilotperiode gebruiken om ervaring op te doen in het Westerkwartier met Nu Niet Zwanger en dit te verbinden aan de geboortezorgprofessionals/vorming lokale coalitie. De methodiek Nu Niet Zwanger kan een plek krijgen in het zorgpad en meegenomen als gespreksonderwerp bij kwetsbare zwangeren, voor een eventuele nieuwe zwangerschap (of het uitstellen daarvan).

Monitoring

Ten behoeve van de monitoring hebben we contact gelegd met CMO Stamm. Het model voor monitoring willen we zoveel mogelijk laten aansluiten bij de ontwikkeling van de beleidsmonitoring sociaal domein. In 2022/2023 gaan we aan de slag met het nieuwe beleidsplan Sociaal Domein. Deze wordt ontwikkeld aan de hand van een doelenboom met streefwaarden. Kickstart loopt hierin iets voor op de monitoring sociaal domein breed, maar dit vormt geen belemmering om alvast aan de slag te gaan volgens deze methode. We leren met deze methode te werken. We integreren en verbinden die met wat we in het beleidsplan globaal voor ogen hebben. Global Goals en Brede Welvaart worden hierbij waar mogelijk geïntegreerd en daarnaast ook het model van Positieve Gezondheid. In Q1 2023 voltooien we de doelenboom Kickstart en verbinden daaraan passende indicatoren, die we inzetten bij de monitoring van Kickstart. We leggen een link met monitoring Tijd voor Toekomst (Hanzehogeschool) en monitoring JOGG. Met andere woorden: we hebben in 2022 vooral gewerkt aan een goed fundament, waarop de daadwerkelijke monitoring gebouwd wordt. De daadwerkelijke moni-

toringsactiviteiten zullen starten in 2023 en daarmee derhalve de inzet van kosten. De nu gemaakte kosten betreffen de ondersteuning van CMO Stamm bij het tot stand brengen van de Doelenboom Kickstart.

Kennisdeling: Intern hebben we maandelijks een beleidsoverleg Sociaal Domein. Ongeveer eens per kwartaal informeren we hierin collega's over de voortgang en ontwikkelingen van Kickstart. Daarnaast hebben we een groep collega's middels een kennislunch Vitaal Westerkwartier bijgepraat over een aantal onderdelen uit Kickstart (met name gericht op het thema gezondheid). Zodra we in de volgende fase concreter aan de slag gaan, zullen er meer initiatieven op het vlak van kennisdeling kunnen worden opgezet.



Financiën

Bij het indienen van het plan voor ons Programma Kickstart hebben wij een raming bijgevoegd. Hierop verantwoorden wij via de SISA-methodiek.

Jaar 2021

Over het jaar 2021 hebben wij minder geld uitgegeven dan geraamd, waar het de provinciale subsidie betreft. Het achterblijven van de besteding van het budget over 2021 heeft te maken met het feit dat Corona een vertragende factor is geweest.

Het opstellen van de vacatures en de daadwerkelijke werving en selectie van een regisseur/kwartiermaker Kickstart (Elte Hofman, start januari 2022) en een programmaleider Kickstart/coalitieondersteuner Tijd voor Toekomst (Renate Veenstra, start december 2021) liet daardoor langer op zich wachten dan gepland.

In onze begroting hadden wij de middelen vanuit de Provincie voor 2021 voor een bedrag van € 87.090,00 voor 2021 opgenomen. Hiervan is slechts een bedrag ad € 7.280,00 daadwerkelijk benut.

Het restant ad € 79.810,00 hebben wij met toestemming van de Provincie overgeheveld naar het jaar 2022.



Jaar 2022

In 2022 hebben we in eerste instantie ingezet op het leggen van contacten met ketenpartners, op de diverse themalijnen. Na de zomer 2022 komen we meer en meer in de fase van het opstellen van (concrete) plannen. Prognose over 2022 leert dat de daadwerkelijke uitgaven over het jaar 2022 nog zullen achterblijven op de geraamde kosten. In de bijlage hebben we een prognose voor 2022 opgenomen, waarbij we gekeken hebben naar de daadwerkelijke kosten over de periode tot 1 december 2022 en de laatste maand geraamd hebben. Daarbij merken we op dat pas begin 2023 helder zal worden wat de werkelijk gemaakte kosten zullen zijn over 2022.

Afwijkingen 2022 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting

In bijlage 1 ziet u aan de linkerkant eerst de oorspronkelijke begroting voor de gehele looptijd van het programma, verdeeld over de jaren 2021 tot en met 2024. In het tweede blok hebben wij de prognose voor elk van de jaren opgenomen. Daarbij geldt dat de prognose voor 2022 al dicht aansluit bij de werkelijk gemaakte kosten, nu we in deze rapportage verantwoorden voor de periode van 1 januari 2022 tot 1 december 2022.

JOGG-regisseur vergt meer inzet dan geraamd

De belangrijkste afwijking van de oorspronkelijke begroting zit op het vlak van de JOGG-regisseur. Deze hadden wij aanvankelijk op een lager bedrag begroot. Het leggen van de juiste contacten en met name het betrekken en verbinden van jongeren aan ons plan van aanpak vergt stevige (uren)inzet. Daarbij komt dat onze focusgroep deels te vinden is op onderwijsinstellingen buiten het Westerkwartier en we tevens de verbinding maken met de betreffende onderwijsinstellingen zelf. De realisatie over 2022 op inzet JOGG-regisseur is daarom hoger ingezet. Te-

vens verwachten we dat de inzet de komende twee jaren (2023/2024) eveneens een hogere intensiteit vraagt, dan we in de oorspronkelijke begroting hebben opgenomen. Deze hogere inzet ziet u terug in het tweede blok van de bijlage (realisatie 2022 en prognose 2023/2024).

Het grootste deel kan opgevangen worden vanuit de verlaagde inzet op de coalitieondersteuner. Deze inzet heeft in 2021/2022 nog niet plaatsgevonden en zal pas plaatsvinden op het moment dat scholen concrete plannen rondom inzet Tijd voor Toekomst indienen.

Raming 2023/2024 verhoogd: versnelling in deze jaren

In de daadwerkelijke realisatie zijn er op een aantal posten 2021/2022 nauwelijks daadwerkelijk kosten gemaakt. Op basis hiervan hebben we de achterblijvende middelen overgeheveld naar de prognose 2023/2024, die hiermee hoger zijn dan in de oorspronkelijke begroting. We ervaren dat 2021 nauwelijks een start is gemaakt, door Corona-perikelen. In 2022 is weliswaar een start gemaakt, maar lagen de activiteiten met name op het bouwen aan het netwerk op elk van de themalijnen, het bouwen van een fundament ten behoeve van de monitoring (Doelenboom Kickstart). Plannen worden nu opgesteld en in 2023 gaan we van start met concrete activiteiten JOGG, Tijd voor Toekomst en Kansrijke Start. We verwachten dat we in 2023/2024 de middelen kunnen inzetten, en tot een versnelling in Kickstart komen.



Tenslotte

Met enige (Corona)vertraging zijn we in 2022 daadwerkelijk gestart met de uitvoering van ons programma Kickstart. Na een verkennende fase in de eerste helft van 2022, waarin we de eerste zaadjes hebben geplant, zien we in de tweede helft, dat we echt uit de startblokken komen. We merken dat een aantal punten meer tijd en een lange(re) adem vergt, dan we in ons eigen enthousiasme op voorhand soms voorzien. We ervaren het als een

mooi proces van leren, ontwikkelen en verbeteren en verheugen ons op het vervolg van het Programma Kickstart.